

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ เพื่อศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยี ปัจจัยที่นำมาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ คือ ปัจจัยทางด้านลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยทางด้านสังคม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การเลี้ยงปลาสด ขนาดพื้นที่เลี้ยงปลาสด แรงงานในครัวเรือน รายได้จากการเลี้ยงปลาสด การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ประมง การติดต่อกับเพื่อนบ้านและชุมชนอื่น ๆ และการได้รับข่าวสารการเกษตรของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาสด การวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาโดยการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาสดในพื้นที่ตำบลบางบ่อ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ จำนวน 70 คน

สำหรับเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย โดยข้อมูลที่รวบรวมได้ถูกนำมาวิเคราะห์ ด้วยคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (SPSS/PC⁺)

สรุปผลการวิจัย

สามารถสรุปได้ ดังนี้ คือ

1. ข้อมูลปัจจัยทางด้านลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยทางด้านสังคมของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาสด

การศึกษาพบว่า เกษตรกรผู้เลี้ยงปลาสดมีอายุระหว่าง 41 – 50 ปี มากที่สุด คือมีจำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 25.7 มีอายุสูงสุด 72 ปี และต่ำสุด 21 ปี โดยมีอายุเฉลี่ยประมาณ 49 ปี เกษตรกรส่วนใหญ่จบการศึกษาในระดับประถมศึกษาตอนต้น (ป.4) จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 48.6 มีประสบการณ์ในการเลี้ยงปลาสดไม่เกิน 10 ปีมากที่สุด มีจำนวน 27 คน คิดเป็นร้อยละ 38.6 โดยมีประสบการณ์สูงสุด 35 ปี และต่ำสุด 1 ปี โดยมีประสบการณ์เฉลี่ยประมาณ 17 ปี เกษตรกรมีขนาดพื้นที่การเลี้ยงปลาสด 11 – 20 ไร่มากที่สุด จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 45.7 มีขนาดพื้นที่ สูงสุด 230 ไร่ และต่ำสุด 5 ไร่ โดยมีขนาดพื้นที่เฉลี่ยประมาณ 30 ไร่ เกษตรกรมีจำนวนแรงงานในครัวเรือน

2 คน มากที่สุด จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 45.7 มีจำนวนแรงงานในครัวเรือนสูงสุด 5 คน และต่ำสุด 1 คน โดยมีแรงงานในครัวเรือนเฉลี่ย 3 คน และพบว่าเกษตรกรมีรายได้จากการเลี้ยงปลาสลิด ไม่เกิน 50,000 บาทมากที่สุด จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 31.4 เกษตรกรมีรายได้สูงสุด 2,500,000 บาท และมีรายได้ต่ำสุด 10,000 บาท โดยมีรายได้เฉลี่ย 150,000 บาท เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่เลย จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 77.1 แต่มีการติดต่อกับเพื่อนบ้านหรือ ชุมชนอื่นๆ มากกว่า 5 ครั้งขึ้นไปมากที่สุด จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 42.9 เกษตรกรส่วนใหญ่ การได้รับข่าวสารน้อย จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 67.2 โดยข่าวสารที่ได้รับ พบว่าได้ข่าวสารจากเพื่อนบ้าน อยู่ในระดับมาก

2. ข้อมูลเกี่ยวกับการเลี้ยงปลาสลิดของเกษตรกร

1) ด้านวิธีการเลี้ยงปลาสลิด

การศึกษาพบว่าเกษตรกรการเลี้ยงปลาสลิดเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการฟักบ่อก่อนการเลี้ยง ครั้งต่อไป จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 67.1 เกษตรกรมีการกำจัดสิ่งรอกออกจากบ่อเลี้ยง จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 55.7 แต่ส่วนใหญ่ไม่มีการลอกเลน จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 71.4 รวมทั้งไม่มีการตากบ่อก่อนการเลี้ยงปลาสลิด จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 79.6 เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการตรวจสอบค่า pH ของน้ำในบ่อที่ใช้เลี้ยงปลา มีจำนวน 59 คน คิดเป็นร้อยละ 84.3 รวมถึงการไม่ใส่ปูนขาวเพื่อปรับสภาพดินและน้ำก่อนการเลี้ยง จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 55.7 เกษตรกรมีการถ่ายน้ำในบ่อเลี้ยงปลาสลิด จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 54.2 เกษตรกรส่วนใหญ่เพาะพันธุ์ปลาเอง จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 67.1 โดยมีการปล่อยลูกปลาลงบ่อในช่วงเวลาเช้า – เย็น จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 71.4 เกษตรกรส่วนใหญ่ตอบว่า ลูกปลาสลิดขนาด 2 – 5 เซนติเมตร เหมาะสมในการนำมาเลี้ยงเพื่อจำหน่าย จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 64.3 โดยมีอัตราการปล่อยลูกปลาขนาด 3 – 5 เซนติเมตร ลงบ่อเลี้ยงในปริมาณ 8,000 ตัวต่อไร่ขึ้นไป จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 67.1 และเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการบันทึกข้อมูล จำนวน 49 คน คิดเป็น ร้อยละ 70.0

2) ด้านวิธีการให้อาหารพลาสติก

เกษตรกรส่วนใหญ่มีสร้างอาหารธรรมชาติโดยใช้วัชพืชในนา จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 65.7 เกษตรกรจะวางอาหารไว้บนขอบบ่อโดยไม่สร้างโรงเรือนเก็บรักษา จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 60.0 โดยส่วนใหญ่มีการให้อาหารพลาสติกในช่วงเวลาเช้าและเย็น จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 77.1 และอาหารที่เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมนำมาเลี้ยงปลาสลิดคือ อาหารธรรมชาติและอาหารสทบ จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 55.7

3) ด้านวิธีการป้องกันโรค และศัตรูพลาสติก

เกษตรกรส่วนใหญ่ไม่มีการใส่ปูนขาวเพื่อป้องกันโรคระบาดของปลาในบ่อเลี้ยงจำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 77.1 และไม่มีการป้องกันศัตรูของปลาสลิดจำพวกสัตว์เลื้อยคลาน และสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 82.9 แต่พบว่าเกษตรกรกึ่งหนึ่งมีการป้องกันนกกินปลา จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 50.0

4) ด้านวิธีการจับผลผลิตพลาสติก

เกษตรกรส่วนใหญ่มีการจับผลผลิตเพียงครั้งเดียวจนหมดบ่อ จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 90.0 โดยเกษตรกรจะขายผลผลิตปลาสลิดตามขนาด 100 – 200 กรัม มีจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 54.3 เกษตรกรจะจับผลผลิตขายในช่วงเดือน พฤศจิกายน - เมษายน จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 82.9 และเกษตรกรตอบว่า ฤดูฝนไม่เหมาะกับการจับผลผลิตปลาสลิดเพื่อจำหน่าย จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 51.4 (อาจเนื่องจากว่า ฤดูฝนเป็นฤดูวางไข่)

5) การยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงปลาสลิด

ผลการศึกษาการยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงปลาสลิดของเกษตรกร(ในภาพรวม)พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ มีระดับการยอมรับเทคโนโลยีนี้้อย จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 52.9 โดยเกษตรกรส่วนใหญ่มีระดับการยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงปลาสลิดใน ด้านวิธีการเลี้ยงปลาสลิด อยู่ในระดับน้อย จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 60 ส่วนด้านวิธีการให้อาหารปลาสลิด อยู่ในระดับการยอมรับเทคโนโลยีมาก จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 54.3 ด้านวิธีการป้องกันโรค และศัตรู ปลาสลิด อยู่ในระดับน้อย จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 72.9 และการยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงปลาสลิดด้านวิธีการจับผลผลิต เกษตรกรส่วนใหญ่ มีการยอมรับเทคโนโลยีมาก 38 คน คิดเป็น ร้อยละ 54.3

3. การทดสอบสมมติฐานหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางด้านลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยทางด้านสังคม กับการยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงปลาสด

1) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการยอมรับเทคโนโลยีด้านวิธีการเลี้ยงปลาสด

ไม่มีตัวแปรใดที่มีความสัมพันธ์ กับการยอมรับเทคโนโลยี ด้านวิธีการเลี้ยงปลาสดของเกษตรกรผู้เลี้ยงปลาสดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ เกษตรกรจะมีอายุมากหรือน้อย ระดับการศึกษา มากหรือน้อย มีประสบการณ์ในการเลี้ยงปลาสดมากหรือน้อย มีขนาดพื้นที่เลี้ยงปลาสด แรงงานในครัวเรือน รวมถึงรายได้จากการเลี้ยงปลาสดมากหรือน้อย และการได้ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ ประมง การติดต่อกับเพื่อนบ้าน หรือชุมชนอื่น ๆ รวมทั้ง การได้รับข่าวสารการเกษตรของเกษตรกรมากหรือน้อย ไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีด้านวิธีการเลี้ยงปลาสดของเกษตรกรแต่อย่างใด

2) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการยอมรับเทคโนโลยีด้านวิธีการให้อาหารปลาสด

รายได้จากการเลี้ยงปลาสด มีความสัมพันธ์การยอมรับเทคโนโลยีด้านวิธีการให้อาหารปลาสด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วน ปัจจัยด้านอื่น ๆ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การเลี้ยงปลาสด ขนาดพื้นที่ การเลี้ยงปลาสด แรงงานในครัวเรือน การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ประมง การติดต่อกับเพื่อนบ้าน หรือชุมชนอื่น ๆ และการได้รับข่าวสารของเกษตรกร ไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีด้านวิธีการป้องกันโรค และศัตรูปลาสดแต่อย่างใด นั่นคือ เกษตรกรจะมีอายุมากหรือน้อย ระดับการศึกษา มากหรือน้อย มีประสบการณ์ในการเลี้ยงปลาสดมากหรือน้อย มีขนาดพื้นที่เลี้ยงปลาสด ใหญ่หรือเล็ก มีแรงงานในครัวเรือนมากหรือน้อย มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ประมงมากหรือน้อย มีการติดต่อ เพื่อนบ้าน หรือชุมชนอื่น ๆ มากหรือน้อย รวมทั้งการได้รับข่าวสารการเกษตรของเกษตรกรมากหรือน้อย ไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีด้านวิธีการให้อาหารปลาสดของเกษตรกร แต่อย่างใด

3) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการยอมรับเทคโนโลยีด้านวิธีการป้องกันโรค และศัตรูพลาสติก

รายได้จากการเลี้ยงปลาสลิด และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ประมง มีความสัมพันธ์การยอมรับเทคโนโลยีด้านวิธีการป้องกันโรคและศัตรูของปลาสลิด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนปัจจัยด้านอื่น ๆ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การเลี้ยงปลาสลิด ขนาดพื้นที่การเลี้ยงปลาสลิด แรงงานในครัวเรือน การติดต่อกับเพื่อนบ้าน หรือชุมชนอื่น ๆ และการได้รับข่าวสารการเกษตรของเกษตรกร ไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีด้านวิธีการป้องกันโรค และศัตรูพลาสติกแต่อย่างใด

4) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการยอมรับเทคโนโลยีด้านวิธีการจับผลผลิตปลาสลิด

ประสบการณ์ในการเลี้ยงปลาสลิด และการติดต่อกับเพื่อนบ้านหรือชุมชนอื่น ๆ มีความสัมพันธ์การยอมรับเทคโนโลยีด้านวิธีการจับผลผลิตปลาสลิด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วน ปัจจัยด้านอื่น ๆ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ขนาดพื้นที่การเลี้ยงปลาสลิด แรงงานในครัวเรือน รายได้จากการขายปลาสลิด การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ประมง และการได้รับข่าวสารการเกษตรของเกษตรกร ไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีด้านวิธีการจับผลผลิตปลาสลิดแต่อย่างใด

5) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับการยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงปลาสลิด (ในภาพรวม)

รายได้จากการเลี้ยงปลาสลิด มีความสัมพันธ์การยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงปลาสลิด (ในภาพรวม) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนปัจจัยด้านอื่น ๆ ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ในการเลี้ยงปลาสลิด ขนาดพื้นที่การเลี้ยงปลาสลิด แรงงานในครัวเรือน การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ประมง การติดต่อกับเพื่อนบ้านหรือชุมชนอื่น ๆ และการได้รับข่าวสารการเกษตรของเกษตรกร ไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงปลาสลิดแต่อย่างใด

4. ปัญหา อุปสรรคในการเลี้ยงปลาสดของเกษตรกร

เกษตรกรผู้เลี้ยงปลาสดในพื้นที่ตำบลบางบ่อ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ พบว่าไม่ค่อยประสบปัญหาในการเลี้ยงปลาสดมากนัก ส่วนปัญหาที่พบคือ ปัญหาขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูร้อน ปัญหาด้านศัตรูของปลาสด ไม่มีที่ดินเป็นของตนเอง และค่าเช่าที่ดินมีราคาแพง น้ำเสีย ขาดแคลนแรงงานและเงินทุน อัตราดอกเบี้ยสูง ค่าจ้างแรงงานแพง พ่อค้าคนกลางกดราคา ราคาผลผลิตตกต่ำ ขาดแคลนพันธุ์ปลาสด ราคาอาหารปลาสดแพง และขาดแคลนอาหารเสริม รวมทั้งการขาดแคลนข่าวสารเกี่ยวกับการเลี้ยงปลาสด จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น เกษตรกรให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับความต้องการของเกษตรกรในการเลี้ยงปลาสด คือ เกษตรกรต้องการให้รัฐช่วยด้านเงินทุน การแปรรูปผลผลิต การวางแผนการตลาด เช่น เครื่องจักร เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ รวมถึงการรวมกลุ่ม ต้องการให้รัฐเข้ามาควบคุมดูแลสัญญาการเช่าที่ดินให้เป็นไปตามกฎหมายกำหนดต้องการให้กรมประมง ช่วยเหลือด้านพันธุ์ และการรักษาโรคปลาสดอย่างถูกต้องเหมาะสม รวมถึงแนะนำความรู้ เทคโนโลยีข่าวสารด้านในการเลี้ยงปลาสด รวมถึงต้องการให้มีการช่วยเหลือด้านแหล่งน้ำใน การเลี้ยงปลาโดยการพัฒนาคลองส่งน้ำเข้าบ่อเลี้ยงปลาของเกษตรกรในช่วงฤดูร้อน เพื่อลดปัญหา การขาดแคลนน้ำ

อภิปรายผล

1. การยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงปลาสดของเกษตรกร ผลการศึกษา พบว่า การยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงปลาสดของเกษตรกร (ในภาพรวม) พบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่มีระดับการยอมรับเทคโนโลยีนี้ (ร้อยละ 52.9) โดยมีระดับการยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงปลาสดในด้านวิธีการเลี้ยงปลาสด อยู่ในระดับน้อย (ร้อยละ 60.0) ส่วนด้านวิธีการให้อาหารปลาสดอยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 54.3) ในด้านวิธีการป้องกันโรคและศัตรูปลาสด อยู่ในระดับน้อย (ร้อยละ 72.9) และในด้านวิธีการจับผลผลิตปลาสด พบว่าอยู่ในระดับมาก (ร้อยละ 54.3) การที่เกษตรกรมีการปฏิบัติในการเลี้ยงปลาสดใกล้เคียงกันนั้นอาจเนื่องจากเทคโนโลยีการเลี้ยงปลาสดของกรมประมงในบางด้านเกษตรกรสามารถนำไปปฏิบัติได้ง่าย ไม่ยุ่งยากและซับซ้อน จึงทำให้มีการนำเอาเทคโนโลยีไปปฏิบัติในการเลี้ยงปลาสดของตนเช่น ด้านวิธีการให้อาหารปลาสด ด้านวิธีการจับผลผลิตปลาสด แต่บางเทคโนโลยีอาจมีความยุ่งยากซับซ้อนทำเกษตรกรนำไปปฏิบัติจริงน้อย เช่น ด้านวิธีการป้องกันโรคและศัตรูปลาสด เป็นต้น

2. ตัวแปรอิสระที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงปลาสดด้านวิธีการเลี้ยงปลาสด ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การเลี้ยง ปลาสด ขนาดพื้นที่เลี้ยง ปลาสด แรงงานในครัวเรือน รายได้จากการขายปลาสด การได้รับการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ประมง การติดต่อกับเพื่อนบ้านหรือชุมชนอื่นๆ และการได้รับข่าวสารการเกษตร ไม่มีผลต่อความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงปลาสดด้านวิธีการเลี้ยงปลาสด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการที่เกษตรกร มีการยอมรับเทคโนโลยีด้านนี้ในระดับน้อย ซึ่งแสดงให้เห็นว่าเกษตรกรส่วนใหญ่ไม่ได้ให้ความสำคัญในการปฏิบัติตามวิธีการเลี้ยงของกรมประมง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเกษตรกรเห็นว่าวิธีการเลี้ยงที่ปฏิบัติอยู่ในอดีตถึงปัจจุบันก็ได้รับผลผลิตดีและไม่ได้ก่อให้เกิดความเสียหายต่อผลผลิตแต่อย่างใด จึงไม่จำเป็นต้องอาศัยเทคโนโลยีเข้ามาช่วย รวมทั้งเกษตรกรเกือบทั้งหมดไม่เคยได้ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ประมงในเรื่องการเกษตรหรือการเลี้ยงปลาสดเหมือนกัน แต่มีการติดต่อกับเพื่อนบ้านเป็นส่วนใหญ่ ทั้งการพูดคุย ถึงปัญหา และการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเกี่ยวกับการปฏิบัติและแนวทางการแก้ไข จึงส่งผลให้การปฏิบัติเป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งอาจทำให้ไม่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงปลาสดด้านวิธีการเลี้ยงแต่อย่างใด

3. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีด้านวิธีการให้อาหารปลาสด ได้แก่ รายได้จากการเลี้ยงปลาสด แสดงให้เห็นว่า รายได้จากการขายผลผลิตปลาสดที่มีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีด้านวิธีการให้อาหารปลาสดนั้นอาจเป็นเพราะว่า จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรที่มีรายได้ น้อยจะมีการยอมรับเทคโนโลยีด้านวิธีการให้อาหารปลาสดน้อยกว่าเกษตรกรที่มีรายได้มาก ดังนั้น อาจส่งผลให้รายได้มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงปลาสดในด้านนี้

4. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีด้านวิธีการป้องกันโรค และศัตรูของปลาสด ได้แก่ รายได้จากการเลี้ยงปลาสด และการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ประมง แสดงให้เห็นว่า รายได้จากการขายผลผลิตมีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีด้านนี้ อาจเป็นเพราะว่าเกษตรกรที่มีรายได้น้อยมีการยอมรับเทคโนโลยีด้านวิธีการป้องกันโรคและศัตรูของปลาสดน้อย เนื่องจาก การป้องกันโรคและศัตรูของปลาสดอาจต้องลงทุนสูง และเกษตรกรไม่เคยติดต่อกับเจ้าหน้าที่ประมงน้อยก็มีระดับการยอมรับเทคโนโลยีด้านนี้ น้อย อาจทำให้ขาดความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติด้วย รวมถึงเกษตรกรที่มีรายได้น้อยก็ยังมี การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ประมงน้อย ดังนั้นในการที่จะให้เกษตรกรยอมรับเทคโนโลยีด้านวิธีการป้องกันโรคและศัตรูของปลาสดจึงควร ให้เจ้าหน้าที่ประมงเข้าไปติดต่อ ให้คำแนะนำกับเกษตรกรผู้เลี้ยงเกี่ยวกับเทคโนโลยีการเลี้ยงปลาสดด้านวิธีการป้องกันโรคและศัตรู

พลาสติกมากยิ่งขึ้น เพราะด้านวิธีการป้องกัน โรค และศัตรูของพลาสติก ต้องอาศัยความรู้ความเข้าใจของเกษตรกรในการนำไปปฏิบัติ และการได้พบปะกับเจ้าหน้าที่ประมงอย่างสม่ำเสมอ ทำให้เกษตรกรสามารถแก้ไขปัญหาได้รวดเร็ว และนำไปปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ทำให้มีความยั่งยืนในการเลี้ยงพลาสติกมากยิ่งขึ้น และทำให้เจ้าหน้าที่ประมงได้ทราบถึงปัญหาใหม่ ๆ ของเกษตรกร และสามารถที่จะนำไปวางแนวทางแก้ไขเพื่อช่วยเหลือเกษตรกรต่อไป ซึ่งอาจส่งผลให้เกษตรกรมี รายได้จากการขายผลผลิตให้ได้ดียิ่งขึ้น รวมถึงการได้รับผลผลิตต่ออย่างเต็มที่ เนื่องจากไม่ต้องประสบปัญหาผลผลิตเสียหายจากด้านวิธีป้องกัน โรคและศัตรูของพลาสติก และควรส่งเสริมการสร้างรายได้เพิ่มให้แก่เกษตรกรในการจัดจำหน่ายผลผลิต เพราะรายได้ อาจเป็นแรงจูงใจที่สำคัญ ที่จะทำให้เกษตรกรยอมรับเทคโนโลยี

5. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีด้านวิธีจับผลผลิตพลาสติก คือ ประสิทธิภาพในการเลี้ยงพลาสติก และการติดต่อกับเพื่อนบ้านหรือชุมชนอื่น ๆ อาจเป็นเพราะว่า ประสิทธิภาพในการเลี้ยงพลาสติก และการได้พบปะพูดคุยกับเพื่อนบ้านหรือชุมชนอื่นบ่อย ๆ อาจทำให้เกษตรกรเกิดการยอมรับเทคโนโลยีในด้านนี้ เนื่องจากประสิทธิภาพในการเลี้ยงพลาสติกของเกษตรกรมีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีด้านนี้ แสดงว่า ประสิทธิภาพในการเลี้ยงพลาสติกของเกษตรกรมีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีด้านวิธีการจับพลาสติก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากประสิทธิภาพทำให้เกษตรกรมีความแตกต่างกันในด้านของการปฏิบัติรวมถึง ความเชื่อมั่นต่อการนำเทคโนโลยีที่ได้รับไปปฏิบัติในด้านวิธีการจับผลผลิตพลาสติก ซึ่งสอดคล้องกับ เฉลิมชนม์ (2538) ที่ทำการศึกษาเรื่อง “การยอมรับเทคโนโลยีในการผลิตสุกรแม่พันธุ์ของบริษัทเจริญโภคภัณฑ์ของเกษตรกรในจังหวัดเชียงใหม่” ซึ่งพบว่า ประสิทธิภาพในการเลี้ยงสุกร มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีการผลิตสุกรแม่พันธุ์ และการที่เกษตรกรมีการติดต่อกับเพื่อนบ้านหรือชุมชนอื่น ๆ มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีด้านนี้ อาจเนื่องมาจาก การจับผลผลิตพลาสติกนั้นจะมีจับปลาครั้งเดียวทั้งหมด ทำให้ต้องใช้แรงงานมาก รวมถึง การติดต่อพูดคุยกับเพื่อนบ้านทำให้เกษตรกรได้ทราบถึงผลการปฏิบัติของเกษตรกรคนอื่น ๆ ว่าได้รับผลการปฏิบัติอย่างไร อาจส่งผลทำให้การติดต่อกับเพื่อนบ้านและชุมชนอื่น ๆ มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีด้านนี้

6. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีด้านวิธีการเลี้ยงพลาสติก(ในภาพรวม) คือ รายได้จากการเลี้ยงพลาสติก จากผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า เกษตรกรที่มีรายได้น้อยมีการยอมรับเทคโนโลยีในระดับน้อย ส่วนเกษตรกรที่มีรายได้มากมีการยอมรับเทคโนโลยีในระดับมาก ดังนั้นจึง

อาจทำให้รายได้มีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงปลาสด (ในภาพรวม) เพราะรายได้คือ ผลตอบแทนจากการลงทุนในการเลี้ยงปลาสด และในการปฏิบัติตามเทคโนโลยีต้องเสียค่าใช้จ่ายในการลงทุนเพิ่ม เพื่อให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและปริมาณมากขึ้น ถ้าเกษตรกรได้รายได้จากการเลี้ยงน้อยหรือไม่ต่างการปฏิบัติเดิมของเกษตรกร ก็จะไม่มีความตั้งใจให้เกษตรกรยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงปลาสดได้ ดังนั้น รายได้จึงมีความสัมพันธ์กับการยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงปลาสด (ในภาพรวม) ของเกษตรกรซึ่งสอดคล้องกับ เสนาะ (2540) ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับโคขาวลำพูนของเกษตรกรในจังหวัดลำพูน ซึ่งผลการศึกษาพบว่า รายได้ทั้งหมดของครัวเรือน มีความสัมพันธ์กับการยอมรับโคขาวลำพูน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากงานวิจัย

1. สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรปราการ ควรมีการจัดทำแผนเพื่อสนับสนุนแหล่งน้ำ พัฒนาและสร้างคลองส่งน้ำ และปัจจัยการผลิตต่าง ๆ ให้แก่เกษตรกรและมีการจัดสรรอย่างทั่วถึงกัน จากการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่ประสบปัญหาด้านการขาดแคลนน้ำในช่วงฤดูร้อน
2. สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรปราการ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการสนับสนุนด้านเงินทุนในการเลี้ยงปลาสดให้แก่เกษตรกรในอัตราดอกเบี้ยต่ำเพื่อเป็นการช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบปัญหาด้านแหล่งเงินทุนรวมถึงการเสียดอกเบี้ยในอัตราสูง ทำให้ต้นทุนการเลี้ยงปลาสดสูงด้วย
3. สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรปราการหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรมีการส่งเสริมให้เกษตรกรมีการรวมกลุ่มเป็นกลุ่มเกษตรกรหรือจัดตั้งสหกรณ์เพื่อจัดหาปัจจัยการผลิตให้เพียงพอ รวมถึงเป็นแหล่งจำหน่ายผลผลิตให้แก่เกษตรกรเพื่อลดปัญหาการถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง และช่วยให้มีอำนาจต่อรองทางการตลาดสามารถขายผลผลิตให้ได้ราคาสูงขึ้น เนื่องจากรายได้จากการขายผลผลิตปลาสดมีผลต่อการยอมรับเทคโนโลยีของเกษตรกร
4. สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรปราการ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรให้ความช่วยเหลือเกษตรกรในด้าน การให้คำแนะนำ ให้คำปรึกษาในเรื่องการให้ความรู้และเทคโนโลยีการเลี้ยงปลาสดในด้านการแปรรูป และการจัดจำหน่าย รวมถึงการใช้เทคโนโลยีในการเลี้ยงปลาสด เพื่อให้เกษตรกรสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการเลี้ยงปลาสดของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5. สำนักงานประมงจังหวัดสมุทรปราการ หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการให้ข่าวสารข้อมูลด้านการเกษตรหรือการเลี้ยงปลาสดให้แก่เกษตรกรเพิ่มมากยิ่งขึ้นโดยเจ้าหน้าที่ประมง เป็นต้น เนื่องจากในปัจจุบันผลการศึกษาพบว่าเกษตรกรมีการได้รับข่าวสารด้านการเกษตรจากเจ้าหน้าที่ประมงมีน้อย และข่าวสารที่ได้รับส่วนใหญ่ได้รับจากเพื่อนบ้านหรือชุมชนอื่น ๆ

6. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรมีการวางแผน เพิ่มมูลค่าผลผลิตปลาสด เพื่อช่วยให้เกษตรกรสามารถขายผลผลิตได้ราคามากยิ่งขึ้น เช่น สร้างโรงงานแปรรูปผลผลิต อีกทั้งอาจเป็นแรงจูงใจให้เกษตรกรหันมาเลี้ยงปลาสดกันมากยิ่งขึ้นด้วย

7. เนื่องจากประสบการณ์ในการเลี้ยงปลาสดรายได้จากการเลี้ยงปลาสด การติดต่อกับเจ้าหน้าที่ประมงและการติดต่อกับเพื่อนบ้านหรือชุมชนอื่น ๆ มีความสัมพันธ์ต่อการยอมรับเทคโนโลยีการเลี้ยงปลาสดเฉพาะด้าน ดังนั้น สำนักงานประมงจังหวัด ควรจะส่งเสริมการเลี้ยงปลาสดแก่เกษตรกรที่มีประสบการณ์มากพอ มีรายได้สูง และมีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ประมง และเพื่อนบ้านหรือชุมชนอื่น ๆ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาถึงต้นทุน ผลตอบแทนของการเลี้ยงปลาสดคุ้มหรือไม่ เพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการส่งเสริมการเลี้ยงปลาสด
2. ควรมีการศึกษาถึงระบบนิเวศในพื้นที่ตำบลบางบ่อ อำเภอบางบ่อ จังหวัดสมุทรปราการ เนื่องจากปัจจุบันเกษตรกรประสบปัญหาด้านน้ำเสียมากขึ้น เพื่อนำผลที่ได้มาวางแผนแก้ไขปัญหอย่างถูกต้องเหมาะสมก่อนที่ปลาสดจะศูนย์พันธุ์
3. ควรมีการศึกษาเพิ่มเติมด้านการแปรรูปด้านอื่น เพื่อเพิ่มมูลค่าผลผลิตให้แก่ปลาสด เนื่องจากปัจจุบันมีการขายปลาสดในรูปแบบของการตากแห้งเพียงอย่างเดียว